

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Факультет тваринництва та водних біоресурсів

Кафедра бджільництва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

декан факультету тваринництва
та водних біоресурсів
 Руслан КОНОНЕНКО

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри бджільництва
протокол № 11 від «10» 05 2024 р.
завідувач кафедри
 Микола ПОВОЗНИКОВ

«РОЗГЛЯНУТО»

гарант ОП Технологія виробництва і
переробки продукції тваринництва,
доктор с.-г. наук, професор
 Наталія ПРОКОПЕНКО

**РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАКТИЧНЕ БДЖІЛЬНИЦТВО»**

Галузь знань: 20 – Аграрні науки та продовольство

Освітня програма: дисципліна за вибором студента

Факультет тваринництва та водних біоресурсів

Розробник:

Войналович М.В., канд. с.-г. наук, доцент кафедри бджільництва

КИЇВ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни
«ПРАКТИЧНЕ БДЖІЛЬНИЦТВО»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Освітній ступінь	<i>бакалавр</i>
Спеціальність	<i>дисципліна за вибором студента</i>
Освітня програма	
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	вибіркова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ЕКТС	4
Кількість змістових модулів	2
Форма контролю	залік
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання	
Рік підготовки (курс)	4
Семестр	7
Лекційні заняття	15 год.
Лабораторні заняття	-
Практичні заняття	15 год
Самостійна робота	90 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання:	2 год.

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета дисципліни “Практичне бджільництво” полягає у формуванні у студентів знань, вмінь та навичок для ведення бджільництва в умовах України.

Основними завданнями дисципліни “Практичне бджільництво” є отримання студентами необхідних знань з біології медоносної бджоли, розведення та утримання бджіл, технології виробництва продуктів бджільництва, а також ознайомлення з основними медоносними рослинами та хворобами бджіл.

Навчальна дисципліна забезпечує формування ряду компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність спілкуватися державною та іноземною мовою.
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати навчання (ПРН):

- Аналізувати та коментувати літературу з різних питань.
- Спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.
- Мати навички реферування, систематизованого огляду та порівняльного аналізу загальнонаукової літератури.
- Вміти аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.
- Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	тижні	усього	у тому числі			
л			лаб	пр	с. р.	
Змістовний модуль 1. Особливості утримання бджіл						
Тема 1. Біологія бджолої сім'ї	1	2	2			10
Тема 2 Пасічне обладнання та механізація виробничих процесів	2-3	4	2		2	10
Тема 3 Методи утримання бджіл у вуликах різних типів	4-5	4	2		2	10
Тема 4 Способи розмноження бджолиних сімей	6-7	4	2		2	10
Змістовний модуль 2. Виробництво продукції бджільництва						
Тема 5 Поняття про медоносну базу бджільництва	8-9	4	2		2	12
Тема 6 Технологія одержання продуктів бджільництва	10-11	4	2		2	14
Тема 7 Сезонні роботи на пасіці	12-13	4	2		2	12
Тема 8 Профілактика захворювань, та оздоровлення бджіл	14-15	4	1		3	12
Всього годин		30	15		15	90

3. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин
1. Ознайомлення з пасічницьким інвентарем та обладнанням	2
2. Способи розмноження бджолиних сімей на пасіці	2
3. Методи утримання бджіл у вуликах різних типів	2
4. Визначення нектаропродуктивності місцевості	2
5. Технологія одержання продуктів бджільництва	2
6. Підготовка бджолиних сімей до зими	2
7. Профілактика захворювань бджіл	3
Всього, годин	15

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Еволюція медоносної бджоли	6
2.	Вплив абіотичних факторів на бджіл	6
3.	Вплив водойм на життєдіяльність бджіл	6
4.	Параметри мікроклімату в бджолиному гнізді	6
5.	Вимоги до сучасних вуликів	6
6.	Характеристика матеріалів для виробництва вуликів та інвентарю	6
7.	Вимоги до приміщень для зимівлі бджіл	6
8.	Способи профілактики роїння	6
9.	Фактори які впливають на роїння	6
10.	Вимоги до формування пакетів бджіл	6
11.	Прості способи виведення маток	6
12.	Способи підготовки батьківських сімей	6
13.	Підготовка та заселення нуклеусів для одержання плідних маток	6
14.	Способи підвищення якості продукції бджільництва	6
15.	Принципи організації апітуризму на пасіці	6
	Всього годин	90

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- Залік
- Модульні тести
- Захист практичних робіт
- Інші види

6. Методи навчання

Для засвоєння знань і навичок з дисципліни «Практичне бджільництво» використовуються словесні, наочні і практичні методи навчання.

7. Методи оцінювання

- залік;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проекти;
- реферати, есе;

- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах
- інші види.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

9. Методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4052>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
 - підручники, навчальні посібники.

10. Рекомендовані джерела інформації

ОСНОВНА:

1. Поліщук В.П., Гайдар В.А. Пасіка. - Київ - 2008.-284 с.
2. Селекція та розведення бджіл / Богдан М.К. та ін. навч. посіб. - К.: Видавничий дім "Кондор", 2018. 227 с.

3. Технологія виробництва продукції бджільництва / Разанов С.Ф. та ін. К.: Аграрна освіта, 2010. - 277 с.

ДОДАТКОВА:

1. Атлас медоносних рослин /Бондарчук Л.І., та ін. К.: -Урожай. 2012- 290с.
2. Лупша В.І., Кирилко Я.О. Вирощування медоносів: біологія, технологія та технологія вирощування. К.: ТОВ "СІК ГРУП УКРАЇНА", 2014. 808 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайти кафедри конярства і бджільництва – <http://nubip.edu.ua/node/1112>
2. Офіційний сайт «Бджільництво України» – <http://beekeeping.com.ua/index.html>
3. Офіційний сайт «Аграрний сектор» – <http://agroua.net/>
4. Онлайн дата-база PallDat – <https://www.palldat.org/>
5. Онлайн асистента фермера - куркуль - <https://kurkul.com/akademija-fermerstva?Filters%5B%5D=754>
6. Сайт журналу American Bee Journal - <https://americanbeejournal.com/category/columns/beekeeping-basics/>
7. Морфометрія бджіл, Класифікація бджіл та бджолиних колоній за деякими морфометричними **ознака**ми, індексами: CI, DsA, HI, RI Матковод АМГ,- <https://www.paseka.in.ua/morfometrija-bdzhil-1/>
8. Сайт журналу *Journal of Apitherapy* - <https://www.japitherapy.com/>